

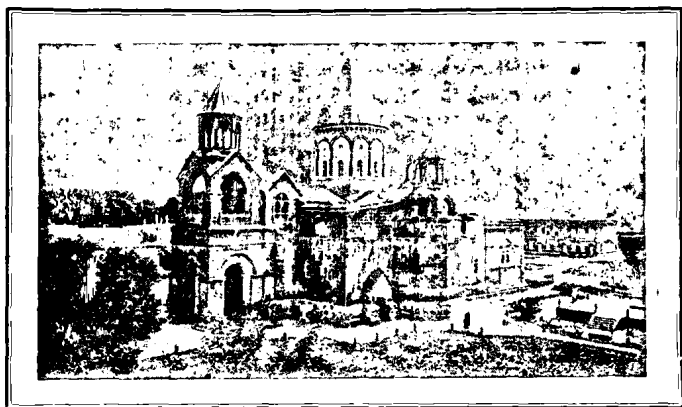
—≡ Ս Ի Ո Ն ≡—

ԻԳ. ՏԱՐԻ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

1949

≡ ՕԳՈՍՏՈՍ ≡

ԹԻՒ 8

ԿՈՆԴԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ

ԳԷՈՐԳ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՈՂՈՐՄՈՒԹՅԱՄԸ ԱՍՏՈՒԹՅՆ ԵՒ ԿԱՄՈՒ ԱԶԳԻՆ ԵԳԻՍՏՈՒԳՈՍԱՊԵՏ
ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ, ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿ ՀԱ-
ՄԱԶԳԱՅԻՆ ՆԱԽԱՄԵՏԱՐ ԱԹՈՒՈՅ ԱՅՐԱՐԱՅԵԱՆ ԱՌԱՔԵՂԱԿԱՆ
ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՍՐԲՈՅ ԷԶՄԻԱՆԵՒ

Անսահման է եղել հալածանքների եւ աղէտների շարանը, որ անընդ-
հաս անքիւ դարեր անարգարագաս պատմութիւնը մասնահանել է՝ Հայկազ-
եան տոնին :

Անյասակ է եղել դառն փորձութեան բաժակը, որ վիճակուել է Հա-
յաստանեայց Ազգային - Առաքելական Եկեղեցուն աստուածապարգեւ հիմնա-
դրութեան օրերից սկսած :

Անագորոյն են եղել անհաշիւ արհաւիրքները, որոնք անխնայ աւերածել են հայ ազգային հինաւուրց մեակոյթի սփռւելի զանօնքը եւ լուսաւորչանքին եկեղեցու նուիրակաւ սրբութիւնները:

Սակայն ալեհեր եւ դաժան պատմութիւնը անգոր հանդիսացաւ իսպառ գերեզմանը մեր բազմաշարչար թորգովեան Տոմը, բարոյապէս ուժաբեկել մեր ազգային առաքելական եկեղեցին եւ վախճանապէս անհետացնել ոչնչացնել մեր ազգային մեակոյթի բազմաթիւ զանօնքը եւ կրօնական սրբութիւնները:

Հերոսածին Հայ Ազգը եւ իր հայրենասէր առաջնորդները, Հայաստանեայց եկեղեցին եւ իր ուխտապան կրօնաւորները, անողոք հալածանքների ու աղէտների ծանր օրերին անձնուէր պաշտպանն ու մխիթարիչ հրեւսակը հանդիսանալով բազմաշարչար հարազատների, քաջաբար վահանեցին եւ աչքուն պահակեցին հիաւսման զանօնքը հայրենի մեակոյթի եւ կրօնական Արքութեանց:

Նահասակուող Ազգիս եւ առաքելաւորն եկեղեցուս բազմադարեան սփռնելագործութիւնները եւ երջանկայեասակ նախորդներս անմահ սրբազործութիւնները անսպառ ու կենարար աղբիւր հանդիսացան արիւթեան եւ առաքնութեան յետնորդ պատկաւորներին, որոնց թափած աղբիւր քրքնի եւ անսպառ տրեան զնով Արարատեան դաշտաւայրում խառսխուեց ազատ ինքնօրէն հայկական ազգային Պետութիւնը, լոյսի, յոյսի եւ փրկութեան փառքը:

Սակայն, եղ՞ւղ, դեռ եւս չարագոյծ ամպեր են պատած Հայ Սփիւռքի երկնականարին, որ անձկանօք տենչում է վրկութեան երանելի օրին, երբ արժանի պիտի լինի երջանիկ անգործութեան՝ Մայր Հայրենիքի ծոցում, հայրենի իշխանութեան հզօր բազուկի պաշտպանութեան ներքոյ եւ միածնաւջ Սուրբ Տաճարիս հովանուն արժանացած:

Խռովայնջ աշխարհը պէկոծում են ցրտաւունջ եւ մահաբեր փոփներ, որոնք լսմէն թա՛մ նորանոր պատուհասներ են բերում աշխարհացիս տարաբայտ հարազատներից:

Լուսաւորչանքին Մայր Աթոռը եւ համազգայնօրէն ընտելալ ալեգարդ Հայրապետը այսօր անհուն կսկիծով եւ վշտակցութեամբ են հետեւում այն նորահաս ողբերգութեան, որ պատերազմական արհաւիրքների շնորհիւ վիճակուել է Պաղեստինի եւ ի մասնաւորի Սուրբ Տեղեաց հարազատներս եւ հոգեւոր եղբարց:

Մենք սարսափով ենք համակուած նաեւ ի տես այն վտանգի, որ սպառնում է Երուսաղէմի Պատրիարքարանում եւ վանքում պահուած ազգային պատմութեան ու մեակոյթին վերաբերեալ հազարաւոր հնագոյն ձեռագրերին եւ վաւերագրերին:

Սեմյոն Բորիսի, մենք նախատեսում ենք, որ ծանր փորձություններից այս դատան ժամին Սուրբ Տեղեաց «հովանաւորի» պատմութեանը հազած եւ «բիւրօնային» բնութեանը, օգնութիւն պատրաստող տարածքները ու դատաւորի ոյժերը կը փորձեն գայթակղեցնել Մեծ վաստակաւոր զաւակներին եւ յանդգնութիւն կ'ունենան պիտի ջրում ձուկ որսալ:

Մենք առկոչում ենք Սփիւռքի բոլոր հաւաքասներէս եւ հոգեւոր քէ աշխարհիկ առաջնորդներին, — լինել արթուն եւ քաջամտեաց, իմաստուն եւ պաշտօնէր, զիմագրաւելու եւ խորաքննարկելու մասնագէտնէ վստահել, որ անբուժելի լէճքէ պատգամաւոր հաւատացեալ զաւակներէս եւ Ազգային Եկեղեցուն:

Անարբերութեան չէլ մասնուած Մայր Աթոռը, որ առաւելագոյնն է անում եւ կ'անի սփոփելու իւր հոգը, քեթեւացնելու հաւաքասների ցաւը եւ կասեցնելու իւր վերացնելու վստահութիւնը, եւ անխուսափելի կորստից ազատելու հոգեւոր-մշակութային գանձերը:

Մենք դիմել ենք իւր որ անկ է, որպէս զի տեղահանեալ զաւակներէս ու ազգային մշակոյթի եւ եկեղեցական Սրբութեանց իշխանացը ղխանքը կանխուի:

Մենք կոչ ենք անում Սփիւռքի համայն Հայութեան եւ ազգային-եկեղեցական հաստատութիւնների ղեկավարներին՝ բոլորանուէր անձնասուր լինել հաւաքաս եղբարց ազատելու եւ փրկելու գործին: Երուսաղէմի Պատրիարքութեանը ապաւինած եւ Ս. Յակոբայ վանքում ծուարած, ձեռք բազմահազար տառապեալ եղբայրներն ու փոքրեր ծառայի են ողջ իայ ժողովրդի կարեւորութեան եւ օգնութեան: Նախ առաւելագոյնն անել սեփական-ազգային միջոցներով եւ ապա միայն օտարին դիմել: Օգնեցէ՛ք ձեռք սովորաւոր եւ քաւարի եղբայրներին, որոնց աչքը յուսով լի դէպի հաւաքասներն են դարձած:

Մենք կոչ ենք անում մասն հոգեւոր առաջնորդներին եւ ազգային գործիչներին՝ օրառաջ անվճար փոխադրել ձեռագրերը եւ պատմական արժէքներ կայացնող վանքերը պահպանման համար առաւել ապահով մի այլ վայր: Դարերից ի վեր ժառանգութիւն մնացած այդ գանձերը, որպէս համազգային սրբութիւն-սեփականութիւն, պէ՛տք է անվթար պահպանուեն եւ հանուրի հոգածութեան առարկան հանդիսանան:

Մեզ քաջ յայտնի է, որ Հռոմէական Եկեղեցին՝ Վատիկանը յաւակնութիւն ունի Սուրբ Տեղեաց խնամակալի եւ հովանաւորի մեծաւորիքը իր ձեռքը վերցնելու, արհամարհելով այդ եկեղեցիների դարեւոր սրբագործուած նուիրականները:

Մենք, որպէս Հայաստանեայց Ազգային-Առաքելական Եկեղեցու ընդհանրական Կրօնապետ-Ազգապետ, առաքելահիմն եւ ուղղափառ եկեղեցու առաջ խղճի ուխտ ենք արել անվթար ու անձնութեամբ պահպանել մեր ազգային-կրօնական բազմազարեան սրբազան իրաւունքները Աւետեաց երկրում,

նեղեցելով մեռ առաքինազարդ նախորդներին, որոնք զարեւ շարունակ անձնատաք լալայաբել են աշխարհահզօր Հոռմի եւ Բիւզանդիոնի ոսնձգութիւններէ զէմ, ի փառս եւ ի պատիւ հայրենի սրբութեանց:

Մենք չենք վառանում հաւատալ, որ հաւատացեալ հօսս եւ ուխտապան կրօնապետները, ի պահանջել հարկին, կորովի կը պաշտպանեն օտար, աշխարհիկ թէ հոգեւոր, իշխանաւորների ոսնձգութիւններից ազգային եկեղեցու եւ ընդհանրական Մայր Աթոռի սրբանուէր իրաւունքները:

Մենք լիաշոյս ենք, որ առանձնապէս Մեր հոգեւոր եղբայր՝ Աստուածորդու նրբագործութեանց եւ հրաւագործութեանց նուիրական վայրերի հայ կրօնապետի, Երուսաղէմի Սրբազան Պատրիարքը, եղբայրակցութեամբ բազմալատասակ եւ յոյժ ուխտապան Տանն Կիլիկիոյ Շնորհազարդ Կաթողիկոսի, անձնութեամբ առանձնապէս պաշտպան կը կանգնեն Հայ եկեղեցու եւ Պատրիարքութեան իրաւունքները:

Պաշտպանութիւն եւ ազատութիւն աղէտեալ հարազատներին՝ անձնութեամբ համարէմ ազգային եւ պաշտպանութեամբ արդարախօս իշխանութեանց:

Անվթար պաշտպանութիւն ազգային մեակոյթի, զանձների եւ կրօնական սրբութեանց, ի մխթարութիւն եւ յերշակոյթիւն համայն Հայութեան, Հայ Հայրենեանց եւ զալիք սերնդոց:

Օրհնութեամբ Ամենակարողին, օգնութեամբ արդարադատ կառավարութեանց, իմաստութեամբ ազգային Առաջնորդաց եւ կորովի միաբանութեամբ համայն Ազգիս բոլր անցնի դառնաւունջ փորձութեանց բաժակը Հայրենիքիս, Ազգիս եւ եկեղեցուս զիսից:

ԱՆՍՏՈՒՄՈՒՆ

ՀԱՅԵՐԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐԿ - ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ԱՄԵՆԱՅԵ ՀԱՅՈՒՆ

ԳԷՈՐԳ Զ.

ՏԵՐԱՆԻ ԿՈՆԳՐԵՍՍ Ի Օ-ՈՒ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ

1948 ՆՈՒՄԲԵՐԻ ՓԵՐՍՈՆԱԿԱՆ ԵՎ Ի ՏԵՐԱՆԻ

ԱՄԵՆԱՅԵ ՀԱՅՈՒՆ

